

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

О Д И Н

СУТІНКИ ПОНЕДІЛКА – ТРЕТЯ НОЧІ ВІВТОРКА

Кольт «Миротворець» виробляють без жодних змін у конструкції вже понад століття. Купіть такий зараз — і ви не відрізните його від того, який носив Ерп Ваєтт¹, коли був заступником шерифа Додж-Сіті. Це найстаріший короткоствол у світі, безсумнівно, найзнаменитіший, і якщо дієвість револьвера за його призначенням — калічити та катрупити — вважати критерієм цінності, то ще й, можливо, найкраща ручна вогнепальна зброя усіх часів. Щоправда, нема нічого хорошого і в тому, щоб тебе підстрелили з якогось високоповажного конкурента «Миротворця», такого, як люгер або маузер: але висока швидкість польоту, менший калібр, сталева оболонка кулі будь-якого з них призводять до того, що тебе просто прошиває наскрізь, залишаючи маленьку акуратну дірочку на виході, виплескуючи більшу частку енергії в Божий світ, тим часом як велика, без оболонки, свинцева куля з м'яким вістряем із набоїв Кольта при зіткненні кришить і розриває кістки, м'язи та плоть, бо витрачає всю свою енергію на тебе.

Коротше, коли набій з люгера влучає тобі, скажімо, в ногу, ти не лаєшся, відступаєш в укриття, одною рукою скручуєш та підкурюєш цигарку, а потім влучно стріляєш своєму супротивникові проміж очей. Коли ж у твою ногу влучає набій

¹ Ерп Ваєтт — легендарний американський стрілець часів Дикого Заходу.

«Миротворця», ти падаєш на землю непритомний, і якщо він влучив у стегнову кістку і тобі достатньо пощастило, щоб не стекти кров'ю й не відкинути копита від больового шоку, ти вже ніколи не гулятимеш без милиць, бо твоє повністю роздроблене стегно не залишить хірургові іншого виходу, крім як відтяти тобі ногу. Тож я стояв абсолютно нерухомо, не дихаючи, коли кольт «Миротворець», що й спонукав увесь цей потік неприємних думок, вирячився просто на моє праве стегно.

Ну і ще про «Миротворця»: через дуже тугий та нерівний хід спускового гачка, що керує напівавтоматичним механізмом, він може бути страшенно неточним, якщо тільки його не стискає міцна і тверда рука. Але на це мені було марно сподіватися. Рука, що тримала кольт, рука, що так безтурботно, але багатозначно лежала на столі радіооператора, була найнепохитнішою з усіх, які я досі бачив. Вона була незворушною буквально, я міг її розгледіти дуже чітко. Світло в радіорубці було надто тьмяним, реостат настільної лампи на кронштейні викручений на мінімум, тож тільки бліда пляма жовтого світла падала на подряпаний метал столу, відтинаючи решту руки по манжету, але кисть я бачив добре. Вона мала вигляд непорушної скелі, навіть мармурова рука статуї не тримала б револьвер міцніше. Поза плямою світла я міг швидше вгадати, ніж розрізнити темний силует постаті, що похилилася спиною на переборку, трохи схилена набік голову, білий блиск уважних очей під козирком кашкета. Мої очі повернулися до руки. Кут, під яким дивився на мене кольт, не змінився й на дрібку градуса. Майже не усвідомлено моя права нога смикнулася в очікуванні немінучого поштовху. Це був дуже правильний захисний порух, так само корисний, як наче б я затулявся аркушем паперу. Я вже прохав у Бога, щоби полковник Сем Кольт винайшов щось інше, щось корисне, на кшталт безпечних шпильок.

Дуже повільно, дуже плавно, показавши долоні, я піднімав рúки, поки вони не порівнялися з моїми плечима. Моя неквапність була така старанна, що і знервовану людину не

навела б на здогад, що я задумав щось безглузде, наприклад, спротив. Можливо, то була й цілком зайва пересторога, бо чоловік позад цього нерухомого револьвера, здавалося, не мав нервів узагалі, тож спротив був останнім, про що я міг би помислити. Сонце вже давно зайшло, але тьмяно-червона заграва все ще жевріла на північно-західному горизонті, й мій силует чудово вимальовувався на її тлі у відчинених дверях радіорубки. Цей парубок за столом лівою рукою тримав, очевидно, реостат лампи, щоб у разі чого викрутити його і зараз же осліпити мене. А ще там був цей револьвер. Мені платили за ризик. Мені платили навіть, дуже часто, щоб я наражався на небезпеку. Але ніхто не платив мені, щоб я валяв дурня й зображав самовбивцю. Я підняв руки ще на пару дюймів вище і намагався виглядати якомога миролюбнішим та безпечнішим. Мене не тягнуло на подвиги.

Чоловік з револьвером нічого на це не сказав і нічого не вчинив. Залишився повністю незворушним. Зараз я вже бачив, що він шкірить зуби. Його лискучі очі, не кліпаючи, витріщилися на мене. Ця посмішка, ця трохи схилена набік голова, це нібито недбало розслаблене тіло — похмуру ауру смертельної загрози в тісній рубці, здавалося, можна помацати. Було щось зловісне, щось аж до переляку неприродне, неправильне й недобре в чоловіковій незворушності, мовчазності й холоднокровній байдужості кішки, яка бавиться з мишкою. У цій крихітній рубці смерть тільки й очікувала на те, щоб вискочити й ужалити з порухом його вказівного пальця. Всупереч своїм шотландським дідусеві з бабусею я не містик і не забобонний характерник, мої екстрасенсорні здібності приблизно такі самі, як у старого свинцевого грузила. Але я відчував запах смерті в повітрі.

— Мені здається, ми обоє припускаємося помилки, — сказав я. — Особливо ви. Можливо, ми ще й по один бік барикади, — слова давалися мені важко, горлянка зненацька пересохла, й цьому годі було зарадити чистим красномовством, але могло статися й гірше, слова принаймні лунали саме так, як я хотів — тихо, спокійно й утішно. Можливо, він

просто був вар'ятом. І підлещуватися до нього — марно. Втім, усе ще живий, я кивнув головою на табуретку біля ближнього кута його столу.

— Це був важкий день. Може, сядемо й поговоримо? Я триматиму руки піднятими, обіцяю вам.

Жодної реакції. Білі зуби та очі, розслаблене презирство й ця залізна «пушка»¹ у залізній руці. Я відчув, що мої долоні починають стискатися в кулаки, й спішно розтиснув їх, але не міг уже нічого вдіяти зі запізнілим спалахом злості, яка вперше охопила мене.

Тож усміхнувся, як я сподівався, дружньою та підбадьорливою усмішкою, й повільно рушив до табуретки. Ні на мить не відривав очей від нього, сердечна усмішка звела мої вилиці, і я підняв руки навіть вище, ніж досі. Кольт «Миротворець» може звалити бичка за шістдесят ярдів, і лише Богу відомо, що той зробить зі мною; я старався викинути це з голови, я весь був — дві ноги, а все решта тільки додаток до них.

Зробив крок кожною — все ще цілий. Відтак сів, усе ще тримаючи руки піднятими, і знову почав дихати. За-тримавши раніше дихання, навіть не помітив того, що було зрозумілим, бо переймався геть іншим, наприклад милицями, смертю від кровотечі й подібними штуками, які мають властивість захоплювати уяву.

Кольт залишався так само непорушним. Ствол не переслідував мене, коли я рушив через радіорубку, він був усе ще непохитно наведений у точку, де я стояв десятьма секундами раніше.

Я швидко кинувся на цю озброєну руку, але без жодних карколомних стрибків. Не стрибав, залишався майже спокійним, бо навіть примушений рухатися швидко, я б не досягнув свого поважного віку, за якого мій шеф уважав, що вшановує мене, доручаючи мені всю найбруднішу роботу в околиці за щонайменшого ризику, якби я був повільний.

¹ Українське сленгове слово Пушкар (і відповідне прізвище) означало озброєного рушницею жандарма.

Я споживав тільки корисну їжу, багато вправлявся, і хоча жодна страхова компанія у світі не прийняла б мої документи, я будь-коли легко пройшов би їхню медкомісію, але навіть тоді не зміг би відняти цю «пушку». Рука, що виглядала як мармур, і була як мармур, тільки холодніша. Я недарма відчував запах смерті, але стара з косою вже не розмахувала нею навколо, вона була тут і вже пішла, залишивши за собою цей бездиханний труп. Я випростався, переконався, що ілюмінатори затемнені, безшумно причинив двері, тихо замкнув їх і ввімкнув верхнє світло. У старих добрих англійських заміських детективах не буває жодних сумнівів щодо точного часу вбивства. Після поверхового огляду й маси псевдомедичної абракадабри, мудрий лікар відпускає зап'ясток трупа і каже: «Покійник упокоївся об 11:57 минулої ночі» або щось подібне, потім, зі слабкою благальною посмішкою, великодушно визнаючи, що він також належить до схильного помилятися роду людського, додає: «Плюс-мінус хвилина чи дві».

Досвідченому лікареві не зі сторінок детективних романів зробити це трохи важче. Вага, комплекція, температура докільця і причина смерті — усе впливає так сильно і часто непередбачувано на остигання тіла, що ймовірний час смерті може відхилитися від реального на кілька годин.

Я не лікар, і тим паче не кваліфікований, тож міг сказати про цього чоловіка поза столом тільки те, що він був мертвий уже достатньо давно для трупного задубіння, але ще недостатньо для того, щоби почати розкладатися. Він був здерев'янілий, як чоловік, що на смерть замерз узимку в Сибіру. Відкинув копита вже кілька годин тому. Скільки ж годин, я не уявляв.

На рукавах він носив чотири золоті галуни, тож був, мабуть, капітаном. Капітаном у радіорубці. Капітанів не так часто знаходять у радіорубці й майже ніколи за столом радиста. Він розвалився на стільцеві, схиливши голову набік та спершись спиною на бушлат, що звисав із гачка на переборці, а боком у стіну радіорубки. Трупне задубіння схопило

його в такій позі, але він мав би зісковзнути на підлогу або принаймні гепнутися лицем на стіл, перш ніж задубіти.

Явних ознак насильства не було помітно, а припущення, що внаслідок випадкового збігу обставин він урізав дуба з природних причин якраз тоді, коли готувався захищати своє життя «Миротворцем», потребувало ретельнішої перевірки. Я спробував потягнути його вгору, але він не зрушив з місця, смикнувши сильніше, я почув тріск розірваної тканини; він зненацька підскочив і завалився на стола лівим боком, задубіла права рука крутнулася догори, й тепер кольт чітко стирчав у небо, наче вказівний перст.

Я нарешті дізнався, чому він помер, і досі не завалився вперед. Бідолаха був убитий зброєю, що стирчала з його хребта приблизно між шостим та сьомим хребцями, не скажу точно, і руків'я цієї зброї зачепилося за кишеню бушлата на переборці й утримувало його так.

Моя робота передбачала контакт із багатьма людьми, котрі померли від чималої кількості неприродних причин, але я вперше бачив чоловіка, якого вбили стамескою. Вузькою півдьюмовою стамескою, призначеною для роботи по дереву, зовсім звичайною з будь-якого погляду, крім хіба того, що на її дерев'яне руків'я була натягнута гума з велосипедного керма, того виду, на якому не залишаються відбитки пальців. Лезо ж було встромлене принаймні на чотири дюйми, і навіть припускаючи, що воно було наточене до гостроти бритви, це потребувало чоловіка настільки сильного, наскільки підступним він був, щоб завдати цього удару. Я спробував витягнути стамеску, але вона не піддалася. З ножами таке трапляється часто: кістка або хрящі, простромлені гострим інструментом, затискають сталь при спробі витягнути її. Я більше й не намагався. Убивця, ймовірно, теж намагався видобути її, але також невдало. Навряд чи він забув би таке помічне й зручне невелике жало. Мабуть, хтось відволік нападника. Чи, може, він мав великий вибір півдьюмових стамесок для дерева і міг дозволити собі залишити одну недбало стирчати з чиєїсь спини.

Хай там як, не так уже й дуже вона була мені потрібна. Я мав свою зброю. Щоправда, не стамеску, а ніж. Я витягнув його з пластикових піхов, пришитих за підкладкою мого пальта якраз позад шиї. Він не здавався великим: чотиридюймове руків'я і маленьке двогостре тридюймове лезо. Але це маленьке лезо розрізало дводюймовий манільський канат одним легким помахом, оскільки було гострим, як скальпель. Подивившись на нього, я перевів погляд на внутрішні двері позначеним смертю столом радіооператора, — вони вели до спальні радиста, потім я потягнувся до кишенькового ліхтарика, який носив у нагрудній кишені для чорнильної ручки, пройшов до вхідних дверей, вимкнув верхнє світло, так само загасив настільну лампу і застиг, вичікуючи.

Не можу сказати, як довго там стояв. Може, дві хвилини, а може, й усі п'ять. Не знаю навіть, навіщо я вичікував. Пояснював собі це тим, що чекаю, поки мої очі звикнуть до майже повної темряви в радіорубці, але сам же знав, що це не так. Може, я прислухався, очікував на якийсь шум, щонайменший натяк на шепіт чи притлумлений звук; може, просто вичікував, чи чогось не станеться; а може, просто боявся зайти в ці внутрішні двері. Перелякався? Думаю, так. Не можу присягнутись. Але радше боявся того, що можу побачити за цими дверима. Переклав ножа у ліву руку — я правша, але в деяких випадках амбідекстр¹ — й обережно взявся за ручку внутрішніх дверей.

Добрих двадцять секунд пішло в мене на те, щоб відчинити ті двері лише дюймів на дванадцять, чого було досить, щоби протиснутися всередину. На останній половині дюйма чортові завіси скрипнули. Це був дуже тихий звук, який ви зазвичай не почули б і за два ярди. Але для моїх натягнутих, як струна, нервів навіть постріл біля самого вуха з флотської шестидюймової гармати пролунав би на контрасті не так гучно. Я скам'янів, як пристойний поганський бовван, покійник з мого боку дверей не був нерухомішим за мене.

¹ Амбідекстр — людина, що однаково добре вправляєється і правою, і лівою руками.

Я міг чути глухі прискорені удари свого серця і люто бажав, щоб воно, нахабне, билосся тихіше.

Якщо хтось усередині чекав на нагоду блимнути ліхтарем мені в обличчя й застрелити мене, ткнути в мене ножем або зробити маленький вишуканий прокол стамескою, це була саме та вдала нагода. Набравши в легені трохи кисню, я беззвучно ступив і боком протиснувся у шпарку. Ліхтар тримав на витягнутій на всю довжину правій руці. Якщо зловмисник наміряється стріляти в особу, яка світить на нього ліхтарем, то зазвичай цілиться саме в ліхтар, котрий легковажно тримають прямо перед собою. Робити так було дуже нерозважливо, що я засвоїв багато років тому зі слів колеги, якому якраз через цю нерозважливість витягли з лівої легені кулю. Тож я тримав ліхтар правицею настільки далеко від свого тіла, наскільки це було можливо, відвівши ліву руку назад з готовим до діла ножем і палко сподіваючись, що реакція будь-кого, хто міг затаїтися в цій каюті, буде повільнішою, ніж моя, клацнув вмикачем ліхтаря.

Там справді хтось був, але мені не довелося перейматися його реакцією. І нічим іншим теж. Він лежав, уткнутий лицем у койку, такою безладною безформною купою, як можуть тільки мерці. Я швидко обнишпорив каюту променем ліхтарика. Мрець був один. Як і в радіорубці, тут не видно слідів боротьби.

Мені навіть не знадобилося торкатися до нього, щоб визначити причину смерті. Тієї кількості крові, що витекла через півдюймовий надріз у його спині, не вистачило б і на чайну ложку. І я не очікував знайти більше: коли хребетний стовп розтинають вправно, серце припиняє качати кров раніше, ніж встигнеш вилятися. Можливо, трохи більший внутрішній крововилив, але теж невеликий.

Фіранки були опущені. Я обмацав променем ліхтаря кожен фут на палубі, переборках та меблях. Не знаю, що сподівався знайти, та не знайшов нічого. Я вийшов, зачинив за собою двері й дослідив радіорубку — з таким самим результатом. Для мене тут більше нічого не було. Я знайшов усе,

що хотів, і те, чого не хотів. Жодного разу навіть не глянув на обличчя цих двох мертвих чоловіків. Не було потреби: їхні обличчя знав так само добре, як те, яке щоранку визирало на мене з дзеркала для гоління. Сім днів тому вони, ці люди, обідали зі мною і нашим шефом у нашому улюбленому пабі в Лондоні й були настільки бадьорими й розслабленими, наскільки представники їхньої професії взагалі можуть бути, їх звичайна спокійна пильність була притлумлена короткочасним смакуванням світлого боку життя, котрий, вони знали, був точно не для них. І я не сумніваюся, що вони пішли на справу такі ж спокійні й пильні, як завжди, але виявилися недостатньо пильними й тепер були тільки спокійними. Те, що з ними трапилося, невідворотно стається з людьми в нашій справі, й так само невідворотно певного часу станеться зі мною. Байдуже, наскільки розумним, сильним та безжалісним ти був, — рано чи пізно неодмінно перетнешся з кимось, хто був розумнішим, сильнішим та безжаліснішим за тебе. І цей хтось матиме на поясі півдьюмову стамеску для дерева, і всі твої так тяжко здобуті роки досвіду, знання та хитрість виявляться безпорадними, бо ти так ніколи й не побачиш, як він підходить, а не побачиш, як він підійшов, тому, що нарешті зустрів собі рівню, а потім ти вже був мертвий.

І це я послав їх на смерть. Ненавмисне, сам того не відаючи, але зрештою відповідальність лежала на мені. Це все була моя ідея, виплід мого й тільки мого розуму, і я знехтував усіма запереченнями скоромовкою від нашого дуже підозріливого й неймовірно скептичного шефа, коли вибивав з нього якщо не захоплену згоду, то хоча б незадоволений дозвіл. Я запевняв цих двох, Бейкера й Дельмонта, що їм нічого не загрожуватиме, якщо вони приймуть мій план, ті сліпо довіряли мені, тож мій план прийняли, а тепер лежали мертві поруч зі мною. Не вагайтеся, джентльмени, покладіться на мене, але спочатку складіть заповіт.

Більше тут не було чого робити. Я послав двох чоловіків на смерть і вже не міг цього виправити. Пора було вшиватися.

Зміст

Один	
Сутінки понеділка — третя ночі вівторка.....	5
Два	
Третя ночі вівторка — світанок.....	27
Три	
Десята ранку — десята вечора.....	59
Чотири	
Середа: п'ята ранку — сутінки.....	92
П'ять	
Середа: сутінки — 8.40 вечора.....	123
Шість	
Середа: 8.40 вечора — 10.40 вечора.....	149
Сім	
Середа: 10.40 вечора — четвер: 2 ранку.....	178
Вісім	
Четвер: 2 ранку — 4:30 ранку.....	205
Дев'ять	
Четвер: 4:30 ранку — світанок.....	231
Десять	
Четвер: опівдні — п'ятниця: світанок.....	259